

„Alfabet Lema”

W każdy poniedziałek o 15.30 w Spisie treści RMF Classic

Alfabet Lema!

Wojciech Zemek, sekretarz pisarza
i Małgorzata Bugaj, zapraszamy

100. rocznica urodzin Stanisława Lema, 13.09.2021 r.

Finał z nagrodami
w setną rocznicę urodzin Stanisława Lema 13.09.2021 r.
Jak zdobyć nagrodę? Wejdź i przeczytaj! »

The graphic features several Polaroid-style photographs: Stanisław Lem playing a guitar, a family portrait, a man in a white shirt, and a group of people with a dog. The background is orange.

We wrześniu 2021 r. przypada 100. rocznica urodzin Stanisława Lema, jednego z najpoczytniejszych pisarzy science – fiction, którego twórczość zaliczana jest do kanonu światowej literatury.

Z tej okazji **radio RMF Classic** zaprasza **co tydzień, w każdy poniedziałek o godzinie 15.30 do wysłuchania „Alfabetu Lema” w magazynie literackim „Spis treści”**. Program prowadzony jest przez Wojciecha Zemka – osobistego sekretarza Stanisława Lema oraz Małgorzatę Bugaj – dziennikarkę radiową. Prezentowany „Alfabet Lema” to alfabetyczny wybór pojęć, rzeczy i osób, które miały wyjątkowe znaczenie dla twórcy i odegrały istotną rolę w jego życiu. Alfabet przedstawiany jest z dużą dozą humoru, z przymrużeniem oka, tak charakterystycznym dla twórczości Lema.

Ponadto każdy może wziąć udział w konkursie – zabawie, której finał odbędzie się 13.09.2021 r. Wystarczy odpowiedzieć na pytanie (wykorzystując maksymalnie 1000 znaków):

„Za co lubisz i cenisz twórczość Stanisława Lema? Jeśli jej nie znasz, co spowodowało, że chcesz to zmienić?”. Najciekawsze wpisy redakcja RMF Classic nagrodzi radiowymi upominkami, a także książkami S. Lema.

Więcej informacji oraz kolejne odcinki programu do odsłuchania na stronie:

<https://www.rmflclassic.pl/informacje/Slowo,11/Alfabet-Lema-w-RMF-Classic,43458.html>

Poniżej przedstawiamy krótki wybór pojęć „Alfabetu Lema”. Zapraszamy do zapoznania się z nimi. Życzymy miłej lektury!

A JAK...

Astronauta

Debiut literacki Stanisława Lema, którego entuzjastyczne przyjęcie przez czytelników przesądziło o wyborze gatunku fantastyki naukowej, chociaż autor nie był szczególnie dumny z tej książki i nie pozwalał jej wznawiać. Zgodnie z relacją samego Lema, pomysł napisania powieści SF narodził się zupełnie przypadkowo, podczas towarzyskiego spotkania w górach z prezesem wydawnictwa Czytelnik. Obrazowa opowieść o podboju kosmosu stała się natychmiast przebojem we wszystkich krajach tzw. bloku wschodniego, pomimo że krytycy zarzucali jej poważne niedostatki ideologiczne.

Apokryfy

Wymyślone przez Lema nieistniejące książki, opisane przez niego tak sugestywnie, że były osoby, które potem publicznie zapewniały, iż mają je u siebie na półce. Autor zaczyna pisać recenzje oraz wstępy do fikcyjnych, wymyślonych przez siebie utworów w latach siedemdziesiątych. Zostały one wydane w takich tomach, jak „Doskonała próżnia”, „Wielkość urojona”, „Biblioteka XXI wieku” czy „Prowokacja”. Recenzje są kunsztownymi, skondensowanymi formami literackimi, które stanowią błyskotliwą syntezę fabuły, świata wyobrażonego oraz warstwy problemowej omawianego dzieła.

Awruk

Pełen animuszu, soczysty okrzyk bojowy rodu Selektretów z „Bajek robotów”, którego jednak w żadnym wypadku nie powinno czytać się dzieciom od tyłu. Lem uwielbiał tego rodzaju szarady literackie: mimo, że akurat ta jest niezbyt wyrafinowana, rozszyfrowało ją niewielu tłumaczy.

A jak to było z datą urodzenia

Oficjalnie Lem urodził się 12 września 1921 roku, jednak nieoficjalnie wiadomo, że w rzeczywistości stało się to dzień później, czyli 13 (przynajmniej był to wtorek, a nie piątek). Rodzice, żeby nie ściągnąć na dziecka jakiegoś fatum, zmienili mu datę urodzenia. Pozornie wydaje się, że to niewiele pomogło: Stanisława Lema dotknęła II wojna światowa, okupacja, holocaust, po wojnie wypędzono go ze Lwowa, a życie od nowa zaczął mu urządzić Stalin i demokracja ludowa. Z drugiej strony wszystko to przeżył i pozostał jednym z największych pisarzy i myślicieli XX wieku.

B JAK...

Bajki robotów

Bajki, w których znajdziemy znacznie więcej prawdy i rzetelnej naukowej wiedzy, niż w niejednej poważnej książce. Stanowią one oryginalne połączenie dwóch przeciwstawnych światów: zaawansowanych technologii z baśniową krainą feudalnego średniowiecza. Elementy fantastyczne łączą się ze zjawiskami fizycznymi. To technika literackiego dysonansu, często stosowana metoda twórcza przez Lema, którego pisarstwo czerpie energię z napięcia pomiędzy przeciwieństwami.

Bładawiec

Człowiek: mało sympatyczna, oślizgła istota, stanowiąca połączenie białka i wody, pełna w środku splątanych rurek, wydzielająca cuchnące płyny ustrojowe. Zwany także Homos Antropos, w mitologii robotów funkcjonuje w postaci zbrodniarza, którym robocie mamy straszą swoje niegrzeczne potomstwo. Bładawiec nie cofnie się przed niczym dla zaspokojenia swoich mrocznych instynktów: potrafi nawet z premedytacją ukraść kluczyk do nakręcania niewinnego dziecka.

Barbara Lem

Żona Stanisława Lema, która była jego muzą oraz Aniołem Stróżem, rozpięła nad nim parasol ochronny i umożliwiła swobodną pracę twórczą. Bez pani Barbary dorobek literacki Lema byłby zapewne znacznie skromniejszy. Oprócz prowadzenia domu, wzięła też na siebie cały ciężar wychowania męża, między innymi za pomocą dyscyplinujących rozmów, przeprowadzanych za zamkniętymi drzwiami łazienki.

Buraczki

Wyjątkowo zjadliwa potrawa, która z furią atakowała w bufetach ubranie Stanisława Lema, najczęściej tuż przed odprawą na lotnisku, ważnymi wystąpieniami publicznymi bądź nagraniami na żywo w telewizji. Pani Barbara próbowała oczywiście chronić swojego męża również przed niszczycielskim wpływem buraczków, a przede wszystkim później neutralizować skutki ich działania, ale często nawet ona była wobec ich perfidii bezradna. Buraczki jako pierwszy opisał i sklasyfikował Tomasz Lem (syn S. Lema) w swojej monografii „Awantury na tle powszechnego ciężenia”.

